

Flexplek past in no-nonsense cultuur

De tijd van vaste kamers is voorbij op het kantoor van Dijkstra Voermans Advocaten. Om efficiënter te kunnen werken deed de voor advocaten unieke 'flexplek' zijn intrede, ook voor de partners, al blijft 'duidelijk wie er de touwtjes in handen heeft'.

Daniela Hooghiemstra
journaliste

Bezoekers van het advocatenkantoor Dijkstra Voermans Advocaten kunnen maar naar één verdieping: de ontvangstruimte op de tiende. De receptioniste toetst het nummer in en daar is eenmaal in de lift niets meer aan te veranderen. De NASA-achtige lancering van bezoekers is onderdeel van het 'flex-concept' dat Dijkstra Voermans Advocaten in samenwerking met accountantskantoor BDO een jaar geleden heeft ingevoerd. Het kantoor van de accountants en de advocaten aan de snelweg bij Utrecht bestaat uit open ruimtes waar niemand een vaste plaats heeft. De privacygevoelige dossiers die er tijdens werktijd open en bloot op de tafels liggen, vergen voorzichtigheid. Vandaar die linea

recta-verbinding met de tiende verdieping. De ontvangsthuis is ingericht als modern café met een gastvrouw die cappuccino maakt.

De 'flex-gedachte' kwam oorspronkelijk op om kosten te besparen, vertelt Frank Dijkstra, die in 2001 zijn baan als jurist bij BDO verliet om met Harry Voermans een eigen advocatenkantoor op te zetten. 'Gemiddeld is maar tachtig procent van de werknemers op kantoor aanwezig, dus die ruimte kun je besparen. Met vaste kamers heb je 20 vierkante meter per medewerker nodig, met flexplekken maar 12 vierkante meter.'

Een adviesbureau dat voor de herinrichting werd ingeschakeld, hielp ze snel uit de droom: flexplekken zijn geen maatregel om kosten te besparen. Daarvoor is de investering voor de aanpassingen te hoog. Wel raakten de strategische partners BDO en Dijkstra Voermans Advocaten onder de indruk van de efficiency-verbetering die flexplekken volgens het adviesbureau zou opleveren. De deuren kunnen niet meer dicht. Een uur lang een stripboek lezen? 'Absoluut onmogelijk', zegt Dijkstra. Uitgebreid met je moeder bellen? 'Dat valt toch op', zegt Voermans, 'mensen zien elkaar werken en worden daardoor gestimuleerd om dingen op te pakken'.

Werken volgens het flex-concept vraagt van medewerkers ook een eigenschap die in

het individualistische metier van advocaat tamelijk uitzonderlijk is: teamgeest. En dat strookte precies met hoe Dijkstra en Voermans het bij hun nieuwe kantoor graag wilden hebben. Al heeft iedereen zijn specialisme, het beschermen van je eigen werkterrein is bij Dijkstra Voermans Advocaten uit den boze. Door het flex-concept verdwijnen dossiers niet in eigen laattjes, maar worden ze bewaard in een centrale, een voor iedereen toegankelijke archiefkast. 'Eilandjes kennen wij hier niet', zegt Voermans.

De accountants van BDO en de advocaten van Dijkstra Voermans Advocaten flexen niet door elkaar heen; de kantoren hebben hun eigen verdieping. Maar de advocaten komen wel regelmatig bij de accountants over de vloer. 'Onze mensen houden regelmatig spreekuur bij vestigingen van BDO. Wij zijn dan een soort vraagbaak voor juridische kwesties. Als daar cliënten uit voortkomen, is dat mooi. Maar er geldt geen gedwongen winkelnering.'

Bij Dijkstra Voermans Advocaten liggen geen metersdikke papierstapels op de bureaus. Op het kantoor regeert de zogeheten 'clean desk policy'. Als de werknemers 's avonds het gebouw verlaten, zijn de bureaus leeg. Dossiers gaan in de centrale kast, persoonlijke spullen in de 'lockers'. 's Ochtends bij binnenkomst grijp je een draadloze telefoon en pak je je spullen uit de locker waar ook je post op ligt. Na een kop koffie in de 'verkeersruimte', een centrale bar, zoek je een plaats. Je hebt de keus uit de duowerkkamer, de open werkruimte, de halfopen werkruimte, de 'lounge' (voor overleg) of eventueel de 'cockpit' (eenper-

Flexen vraagt van medewerkers iets wat in het individualistische metier van advocaat uitzonderlijk is: teamgeest

Eigenheimers

Bij Wouters Advocaten, later AKD, zouden ze ook ooit aan flexwerken hebben gedaan. Maar Scipio van der Stoep van AKD Prinsen Van Wijmen ziet dat anders. 'Wat we toen bij Wouters Advocaten hadden was een *open plan*, een grote, open ruimte met daarin alle werkplekken. Het was efficiënt, het was woekeren met de ruimte. Het geheel was een aantrekkelijke ruimte; de medewerkers werden gestimuleerd omdat het een mooie ruimte was, met moderne apparatuur en mooi meubilair. Door onder andere kasten en hoeken was er sprake van geluidsafscherming. En natuurlijk hadden we ook vergaderruimtes, stilte-ruimtes en ruimtes waar vertrouwelijke zaken konden worden besproken. Het beviel ons goed, en het is jammer dat we nu door omstandigheden niet meer zulke werkplekken hebben; nu zitten we weer in het cellenmodel.'

Maar echte *hotelling*, waarbij je niet steeds dezelfde werkplek hebt, ik geloof niet dat dat voor de advocatuur werkt. Want anders dan sommige andere zakelijke dienstverleners brengt de advocaat het grootste deel van zijn werktijd door op kantoor. En advocaten zijn eigenheimers, ze willen toch hun eigen plek. Als dat bij Dijkstra & Voermans anders is, ben ik benieuwd hoe lang dat zo blijft.'

soonsruimte die wel dicht kan).

Werknemers hebben draagbare computers die overal kunnen worden aangesloten. Bureaus en stoelen zijn verstelbaar.

Dijkstra en Voermans 'flexen net zo hard mee als de rest', zeggen ze. 'Het idee van: "dit is mijn kamer" heb ik echt achter mij gelaten', zegt Voermans. 'Ik hoef geen duurdere stoel of bureau dan iemand anders. Hiërarchie speelt in die zin geen rol.' Maar de hiërarchie is er wel. Dijkstra spreekt van 'een soort charismatisch leiderschap'. 'Het is bij ons echt wel duidelijk wie er aan de touwtjes trekt. Maar je markeert je positie door daden, niet door een eikenhouten tafel.'

Toch kan het vrije karakter van het flex-concept bedrieglijk zijn. Het vraagt van medewerkers zowel eigen verantwoordelijkheid als teamgeest. En dat kan niet iedereen opbrengen, zo is eerder gebleken uit psychologisch onderzoek. Werknemers die juist behoefte hebben aan duidelijke hiërarchische indeling kunnen door flexplekken tot waanzin worden gedreven. Dijkstra en Voermans spreken van een 'zelfreinigende werking' van hun aanpak. 'Mensen die hier komen voor een sollicitatie merken al vrij snel of dit hen aanspreekt', zegt Dijkstra. Sinds het concept werd ingevoerd, zijn volgens Dijkstra en Voermans een paar medewerkers opgestapt. 'Maar het grootste deel is zeer tevreden.' ■

